

Nieuwe onderzoekingen over Nederlandsche woorden in Romaansche talen. Methode. Resultaten. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleeraar in de Romaansche taalkunde aan de R. K. Universiteit te Nijmegen op 2 mei 1947 door Dr. B. E. VIDOS. Nijmegen-Utrecht, Dekker & van de Vegt N. V., 1947. 16 pàgs.

El lingüista hongarès B. Elemér Vidos entrava l'any 1932, com a docent de filologia italiana i espanyola, a la Universitat Catòlica de Nimega; en aquella ocasió publicava una lliçó inaugural, en italià, sobre el tema *La forza d'espansione della lingua italiana*.¹ Quinze anys després, amb motiu del seu nomenament com a professor ordinari de lingüística romànica, el Sr. Vidos ens dóna, aquesta vegada en holandès, un discurs titulat *Noves investigacions sobre mots holandesos en les llengües romàniques*.

Aquesta penetració lexical, reflex de les relacions econòmiques entre els Països Baixos i les terres del Sud, es manifesta principalment en els noms de teixits. Les paraules romàniques anotades pel Sr. Vidos són, entre altres: fr. *frize*, esp. *frisa*; esp. *gante*; port. *ipli*, *ipre*, cat. *ipre*; fr. *douke*; fr.-esp.-port. *brabante*, cat. *brabant*; etc.

Cal remarcar les interessants consideracions metodològiques que l'autor fa de dalt a baix del seu treball.

El Prof. Vidos prossegueix, amb aquest discurs, les seves activitats en el camp de la *Lehnwörterkunde*, de què ens havia ofert ja una magnífica mostra amb la seva *Storia delle parole marinaresche italiane passate in francese* (Genève-Firenze 1939). ¿Ens farà encara esperar molt, després d'aquest tast, l'obra germana de la *Storia*, que no dubtem que ens prepara, sobre les relacions lingüístiques entre Flandes-Holanda i els països romànics?

R. A. i S.

Contribución a la toponimia árabe de España, por MIGUEL ASÍN PALACIOS. Segunda edición. Madrid, Instituto Benito Arias Montano (CSIC), 1944. 156 pàgs. («Publicaciones de las Escuelas de Estudios Arabes de Madrid y Granada», Serie B, Núm. 4.)

Se sentia la necessitat d'una llista general dels topònims hispànics d'origen àrab, i l'opuscle del Prof. Asín vingué a satisfer-la. La seva vasta coneixença de la lexicografia àrab permeté a Asín d'esclarir nombroses etimologies, senzilles realment, però que resultaven enigmàtiques per a molts dels qui ens interessem per la filologia romànica, i que de l'àrab només en tenim uns rudiments. La gran majoria de les etimologies recollides o proposades per Asín semblen definitives, encara que, com és lògic, també n'hi ha bastants de controvertibles, i àdhuc algunes d'inacceptables. La discussió d'aquestes etimologies fóra massa llarga i difícil, i resultaria ací, a més d'inoportuna, incorrecta. Sembla convenient, però, de fer alguns comentaris sobre metodologia.

Asín ha fet el seu recull de topònims espanyols damunt el *Diccionario Geográfico* de Madoz, i això ha motivat que la toponímia menor no hi sigui a penes representada; hauria calgut afegir-hi almenys els del *Nomenclátor de la Direc-*

1. Cf. la meua notícia en *AOR*, V (1932), 331-335.

ción General de Estadística. Sembla que no havia d'haver prescindit Asín dels topònims aràbigoportuguesos, per tal com al-Andalus constituí una unitat política, i tots els noms de lloc hispànics — és a dir, peninsulars — d'origen àrab (catalans, castellans, portuguesos i mossàrabs) estan íntimament relacionats; llur omissió no està justificada pel fet que David Lopes hagués publicat en 1902 la seva *Toponymia arabe de Portugal* (RHi, IX), i hauria estat molt interessant que Asín hagués fet una crítica detallada del breu però suggeridor estudi de l'arabista portuguès.

Asín ha aplegat nombroses grafies medievals (àrabs i romàniques) dels topònims que tracta, però no s'ha preocupat gaire de llur pronúncia popular efectiva en l'actualitat; cal no oblidar que les formes oficials dels topònims adoptades per l'Instituto Geográfico són de vegades arbitràries, i que especialment la toponímia catalana hi resulta adulterada molt sovint; Asín no hauria propugnat l'ètim BANĪ ĠAMĀ'A per a *Beneixama* (s. v. *Benejama*) si hagués tingut present la pronúncia popular **benišáma** amb **š** fricativa sorda, d'aqueix topònim; com que *Betxi* (s. v. *Bechi*) es pronuncia **beši** amb **š** africada sorda, no es pot admetre l'etimologia d'Asín que el suposa el gentilici de *Beja* **béža** < (PAX JULIA) PACE; això mateix cal dir de *Benasau*, pronunciat **benezáu**, amb **z** alveolar sonora, i que Asín (s. v. *Benasán*) fa venir de IBN 'AŠŠĀB. A més d'aquest hi ha hagut nombrosos errors de còpia importants : *Adera* per *Adern*, *Benacauçil* per *Benacanzil*, *Benifallin* per *Benifallim*, *Benitandas* per *Benitandús*, *Cairolola* per *Cairola*, etc.; la grafia defectuosa *Alcibi* per *Alziri* ha induït Asín a proposar una etimologia errònia; els topònims *Benifato*, *Benissili* i *Buñali* són paroxitons, encara que Asín els accentua indegudament en la darrera síl·laba.

Alguns dels topònims catalans que Asín afirma o sospita que són àrabs són evidentment romànics, com *Albereda* (s. v. *Albareda*) < *ALBĀRETA 'bosc d'àlbers', *Burg* (s. v. *Burch* interpretat erròniament **búrš**, amb **š** final palatal) < BURGUS 'vila fortificada', *Almoina* < ELEEMÖSYNA, *Boixar* (s. v. *Bojar*) < BUXARE 'camp de boixos', *Deià* < DIDIUS + -ANUS, *Meliana* < AEMILIUS + -ANA, *Millena* < AEMILIUS + -ENA, etc.

M. SANCHIS i GUARNER

The Spanish Language, together with Portuguese, Catalan and Basque, by WILLIAM J. ENTWISTLE. London, Faber & Faber, [1936]. VI+368 pàgs.+8 mapes. («The Great Languages», [IV].)

Aquest llibre pertany a una sèrie de manuals de lingüística coneguda amb el títol genèric de «The great Languages», on hom es proposa de donar en síntesi una descripció de la formació, història, estructura i fesomia resultant de cadascuna de les llengües de gran interès i difusió. El llibre del Prof. Entwistle és polifacètic, per tal com estudia tota la família lingüística peninsular, o sia que, ultra el castellà, examina el portuguès, el català i el basc.

El procediment expositiu del Prof. Entwistle segueix el fil de l'evolució històrica externa dels pobles de la Península, mètode que havia de seguir, després, encara que amb una orientació i finalitats diferents, el Prof. Rafael Lapesa en la seva excellent *Historia de la lengua española*. Així, doncs, l'autor obre el seu llibre amb un capítol de presentació de les llengües peninsulars, llur extensió geogràfica, demogràfica, etc. (pàgs. 1-13), però passa